

Policy för naturvård i Tierps kommun

Dokumentets giltighet och beslut

Dokumentnamn: Policy för naturvård i Tierps kommun
Gäller för: Kommunkoncernen
Gäller fr o m: 2020-05-12
Gäller t o m: 2030-12-31
Fastställd av: Kommunfullmäktige § 26/2020
Fastställd: 2020-05-12
Diarienummer: KS 2020/163

Dokumentansvar och handläggning

Dokumentansvarig: Thomas Kihlström
Handläggare: Maria Berg, Naturvårdhandläggare
Tajja Lindfors, Kommunekolog
Andreas Sörlin, Markförvaltare

Dokumenthistorik

Tidigare beslut: KF § 105/2001
Upphäver: Naturvårdspolicy för Tierps kommun
Granskad av: Thomas Kihlström

Innehållsförteckning

Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte	4
Omfattning	4
Naturvårdspolicyn för Tierps kommun uttrycks i sex lika starka punkter	5
1. Ägande	5
2. Vård.....	5
3. Planering	5
4. Säkerställande	5
5. Utbildning	6
6. Delaktighet och information	6
Definitioner.....	6
Referenser.....	7

Inledning

Tierps kommun ska enligt visionen vara en föregångare i omställningen till ett hållbart samhälle. Natur och grönska har en central roll då de bidrar med flera ekosystemtjänster, exempelvis dagvattenhantering och luftrening, samt ökar den fysiska och psykiska hälsan hos invånarna.

Naturvård för Tierps kommun handlar om att underlätta utevistelse och främja naturkontakt, då det skapar ett engagemang hos allmänheten vilket på sikt stärker naturens status. Det handlar om att bevara biologisk mångfald och att förvalta naturresurser samt natur- och grönområden utifrån ett långsiktigt och hållbart perspektiv. Det handlar inte minst om att sprida information och kunskap om natur och naturvård, för genom ökad kunskap ökar också förståelsen för ekosystemen.

Bakgrund

Tierps kommun arbetar aktivt med regeringens miljö kvalitetsmål samt FN:s globala mål enligt Agenda 2030. Naturvårdspolicyn behövs för att uppnå miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Säker strålmiljö, Levande sjöar och vattendrag, Levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö samt Ett rikt växt- och djurliv. Den bidrar även till att uppnå de globala målen Hälsa och välbefinnande, Rent vatten och sanitet, Hållbara städer och samhällen, Bekämpa klimatförändringarna, Hav och marina resurser samt Ekosystem och biologisk mångfald.

Den förra naturvårdspolicyn antogs år 2001 och då den snart är 20 år gammal behöver den uppdateras för att bli mer aktuell. Naturvårdsrelaterad text av policykaraktär från Översiktsplanen 2010-2020 har vävts in då arbetet med en ny översiktsplan har inletts.

Syfte

Syftet med naturvårdspolicyn är att säkerställa att Tierps kommun har god tillgång till en rik och varierad natur med goda förutsättningar för friluftsliv och rekreation för alla. I samhällsutvecklingen ska hänsyn tas till naturens befintliga strukturer och genom ekologisk kompensation ska grönbå infrastruktur och ekosystemtjänster stärkas. Den biologiska mångfalden ska bevaras och utvecklas och kommunens natur- och grönområden samt naturresurser ska förvaltas med fokus på långsiktig hållbarhet.

Omfattning

Naturvårdspolicyn styr beslut kopplade till kommunens och de kommunala bolagens markinnehav. Den vägleder även kommunens värderingar och bedömningar i ärenden som rör den geografiska kommunen. Informations- och kunskapsinsatserna omfattar såväl kommunanställda, förtroendevalda som allmänheten.

Naturvårdspolicyn för Tierps kommun uttrycks i sex lika starka punkter

1. Ägande

Tierps kommun ska äga mark för det tätortsnära friluftslivet samt för skolors och förskolors behov av grönområden. Mark av stort värde för den biologiska mångfalden och/eller för friluftslivet ska inte säljas. Vartefter att tätorterna växer ska både mark för det tätortsnära friluftslivet och attraktiv bytesmark köpas in. Målet med kommunens tätortsnära skogsägande ska vara att bevara och skapa sociala och biologiska värden.

2. Vård

Tierps kommun ska vårda den mark vi äger med ett landskapsekologiskt och kulturhistoriskt perspektiv, samt medverka till att värdefulla hävdberoende marker vårdas. Tätortsnära skog, parkmark och grönområden ska främja den biologiska mångfalden och erbjuda människor en miljö som stimulerar till lek och utevistelse. Kommunen ska i sin markskötsel vara ett föredöme genom att visa upp alternativa skötselmetoder och lägga stor vikt på natur- och rekreationsvärden. Trädfällning utöver planerade skötselinsatser ska ske restriktivt, om det inte rör sig om riskträd. Produktionsskogen ska skötas på föredömligt sätt för att vara attraktiv bytesmark. Tierps kommun ska ta en aktiv roll i att hindra spridningen och effekterna av invasiva arter och andra problemarter.

3. Planering

Tierps kommun ska i sin planering utgå från de naturgivna förutsättningarna och det kulturhistoriska sammanhanget, samt ta vara på områdets befintliga ekosystemtjänster och grönbå infrastruktur. I förmandet av det hållbara samhället ska erforderliga friytor för skolorna samt närhet till grönområden för kommuninvånarna prioriteras högt. När natur- och grönytor tas i anspråk ska detta kompenseras för att säkerställa och utveckla ekosystemtjänsters funktion. Träd och vegetation ska värderas både utifrån de ekosystemtjänster och de estetiska värden som de bidrar med. Ekonomisk värdering av träd sker enligt Alnarpsmodellen, med utrymme för högre värdering av träd som är särskilt viktiga för naturvärden. Naturvårds- och friluftslivsaspekterna vid sjöar, vattendrag och kust är särskilt viktiga och områden med höga naturvärden, skyddsvärda biotoper och lokaler för hotade arter ska inte exploateras.

4. Säkerställande

Tierps kommun ska aktivt medverka till att områden av betydelse för den sociala naturvärden, kulturmiljövården och den biologiska mångfalden säkerställs på ett ändamålsenligt sätt. Tierps kommun ska aktivt medverka till att hotade arter, såväl

nationellt som regionalt och lokalt sett, bevaras. Säreigna träd och andra naturföremål, exempelvis stora stenblock och jättegrytor, som är speciella bör ges skydd som naturminne.

5. Utbildning

I Tierps kommun ska naturskoleverksamhet ingå som en naturlig del i undervisningen på alla stadier. Tjänstepersoner och förtroendevalda med ansvar för naturvårdsfrågor ska utbildas i naturvård och få en ökad förståelse för de ekologiska sambanden i naturen. Utbildningen ska även innefatta hur naturen bidrar till hållbara samhällen genom ekosystemtjänster, samt naturens betydelse för besöksnäringen och de areella näringarna.

6. Delaktighet och information

Att vistas i naturen skapar delaktighet och engagemang för naturvårdsfrågor. Genom att informera om naturvärden och ekologi ökar allmänhetens intresse och förståelse för naturvård, som på sikt kan locka fler till att hitta ut i naturen. Boende och besökande i Tierps kommun ska därför erbjudas information om naturen och hur den vårdas via hemsidan, sociala medier, broschyrer, iordningställda naturområden och vid olika evenemang. Kommunen ska dessutom genomföra medborgardialog med invånare och intresseorganisationer inför större naturvårdsinsatser, för att ta tillvara på allmänhetens kunskap och intressen.

Definitioner

Begrepp	Definition
Ekosystemtjänst	Funktioner i ett ekosystem som människan kan dra nytta av, ex. luftrening och pollinering.
Ekologisk kompensation	Ekologisk kompensation används för att mildra effekterna av exploatering på biologisk mångfald och ekosystemtjänster och innebär att naturvärden som går förlorade i ett område kompenseras genom att värden tillförs i ett annat område.
Grönblå infrastruktur	Ett sammanbundet nätverk av natur- och vattenområden.
Tätortsnära skog	Skog eller dungar inom 2 km från bebyggelse ¹ .
Hävdberoende mark	Mark vars naturvärden är beroende av bete eller slätter.
Produktionsskog	Skog vars syfte är ekonomi och virkesproduktion.
Invasiva arter	Arter som är upptagna på EU-listan över främmande arter som tränger ut inhemska arter, exempelvis jätteloka, signalkräfta och jättebalsamin.
Problemarter	Arter som orsakar stora skador eller störningar, exempelvis granbarkborre, parkslide, vildsvin.
Alnarpsmodellen	Matematisk modell för ekonomisk värdering av träd ² .
Naturminne	En typ av naturskydd.
Areella näringar	Verksamheter som jordbruk, skogsbruk och yrkesfiske.

Referenser

1. Naturvårdsverket, 2017, Tätortsnära natur och friluftsliv,
https://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/remisser-och-yttranden/remisser-2017/Skrivelse_Tatortsnara-natur_o_friluftsliv.pdf
2. Östberg *et al.* 2015. Ekonomisk värdering av återanskaffningskostnaden för träd – Alnarpsmodellen 2.2. Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning, Sveriges Lantbruksuniversitet.
<https://www.tradforeningen.org/publikationer/ekonomisk-vardering-av-trad/>